

Janosch (ur. 1931), popularny na świecie autor i ilustrator książek dla dzieci, w legendarnej już powieści *Cholonek, czyli dobry Pan Bóg z gliny* w drapieżny i groteskowy sposób opisał krainę swojego dzieciństwa, które przeżył w małej robotniczej osadzie na peryferiach Zabrze. Nieprawdopodobne anegdoty, czarny humor, duch sowizdrzalskiej opowieści połączony z empatią dla bohaterów i zmysłem obserwacji składają się na obraz świata przesyczonego magiczną aurą i opisywanego z bezlitosną czułością. Z tragicznych ludzkich losów i nieszczęść nierzadko głośno się śmiejemy, pisarz egzorcyzmuje bowiem koszmary satyrą i absurdem.

Do czasu ukazania się *Piątej strony świata* Kazimierza Kutza *Cholonek* pozostawał jedyną wielką powieścią o Śląsku, powieścią najprawdziwszą – i najzabawniejszą. W pierwszym polskim wydaniu (1974) powieść została ocenzurowana i dopiero w tej edycji fragmenty opowiadające o „wyzwoleniu” Śląska i wyczynach Armii Czerwonej ukazują się po raz pierwszy.

To diabelsko zabawna książka o krainie dzieciństwa słynnego dziś w świecie Ślązaka, który wyjechał do Niemiec w 1945 roku. Wydana w Polsce nieomal czterdzieści lat temu, jest cichą biblią humorystów. Opisuje życie śląskiego lumpenproletariatu w latach 30. w małej robotniczej osadzie nieopodal ówczesnej granicy polsko-niemieckiej, tak że można ze śmiechu spaść z krzesła. Książka jest arcydziełem, a Janosch ojcem literatury górnośląskiej.

Kazimierz Kutz